

A'
CSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 18.

Költ Bétsbenn, Böjt Máshavának (Mártzius) 4-dik
napján, 1803-dik Eszteudöben.

B é t s.

Tegnap tették utolsó vitézi gyakorlásokat a'
minap említett huszon-négy Fő Nemesek. Ezen
a' carrouselen megjelentek Ő Felségeken kí-
vül, Feldmarsal Károly, és Nádor Ispányunk Ő
Királyi Hertzségek is. Ez úttal nem ingyen
eresztődtek bé a' Nézők, hanem kiki hol többet,
hol kevesebbet fizetett ezen fényes, és igen rit-
ka mulatságaért. A' mi ilyen módon a' Kasz-
zába gyült, ide számlálván azt, a' mivel Ő Fel-
ségek, és Ő Királyi Fő Hertzségek méltóztatták
nevelni a' summát, többre ment tizenhat ezer
forintnál; a' tegnapi napon öszve tett egynehány

száz forintal pedig, a' summa már meghaladta a' tizenhét ezer forintot, melly pénz a' belső és külső városi szegények között osztódik ki. Ezek valóban áldani fogják a' Nemességet, hogy hatásos eszközök kívántak lenni az ő inségeiknek a' lehetőségig való kiirtásában.

A' közelebb költ Bétsi Udvari Diáriumból olvastatik azon betegek száma, kik a' szenvedő emberek könyebségére tzelező, külömb-külob-féle Ispotályokban voltak a' múlt esztendőben, valamint szintén azoknak száma is, kik a' körülöttök való hív dajkálkodás által vizfsza nyerték egészségeket, és a' Státusnak mint dolgozó tagok vizfsza adattattak. A' kerületbeli Intézetekben, a' hol a' szegényebb sorsúak, kiknek nints abban módjok, hogy magokat pénzért gyógyíttassák, az arra rendelt Orvosok, és Seb-Orvosok által minden pénz nélkül orvosoltatnak, mind öszve 23,751 betegek voltak, kik közül 21,876 nyerte vizfsza egészségét.

Februárius 28-dik napján tartotta Császári Királyi Lovasság idős Generálissa Tige Úr, 60 esztendőktől fogva való hív szolgálatjának, és már most 50 esztendő házassági életének emlékeztét. Jelen volt az öreg Generális Fia Gróf Tige, Levenehr Dragonyos Regimentbeli Obester is, élete párjával, és két gyermekeivel egygyütt, megéllemedett tisztes Szüléinél ezen nevezetes alkalmatossággal. Mind Feldmarsal Károly, mind János Ő Királyi 's Fő Hertzegségek tudára adatták az ősz Generálisnak az előtt való nap, szíves örvendezéseknek jeleit. Azután pedig Feldmarsal Károly Ő Királyi Hertzegsége, következő értelmű kegyes kifejezésekkel tel-

lyes levelével tisztelte meg, az említett öreg Generálist, ki oly sok elztekók elforgása alatt, a' Felséges Austriai Házat mint katona híven szolgált, és szembetűnő érdemeit, mint a' törvényes katonai dolgokra ügyelő F. Hadi Tanátsnak még most is Elölülője, megbizonyította: „Különösen kedves Generális Uram! Ö Felsége örömmel hallotta, hogy az Úr holnap fogja tartani 60 elztendei szolgálátjának, és 50 elztendős házassági életének napját. Hogy ezen alkalmatossággal, fél századon keresztül a' Státus eránt tett hűséges szolgálátjával való Felséges megelégedésnek bizonyosságát tapasztalja a' Generális: Ö Felsége méltóztatik, a' Levenehr Draganyos Regementjénél Kadéti fővel szolgáló Unokáját, ugyan azon Regementnél All-Hadnagysságra emelni. Különös örömemre szolgál, hogy ezen Felséges kegyelemnek én leheték eszköze, és a' Generálist bizonyossá tehetem e' mellett, eránta való különös tífzteletem's örömem eránt. — Feldmarsal Károly.

A' közelebb múlt Pál-fordulásakor, az az Januárus 24-dikén, egy Tarnopoli (Napkeleti Gallitziában fekvő) kerületbeli Lengyel Nemes ember, Lemberg felé utazott szánon, kotsissával és egy hűséges inassával, ki 17 elztendeig szolgált Urát oly hűséggel, hogy annak nagy kedvességében vólt. Az akkori nagy hidegben, egy az útazásában megszokott kortsmába bészállott a' Nemes ember. Mikor megállottak, akkor vették észre, hogy a' szán bakján ülő hűséges inas megmerevedett a' kemény hideg miatt. Felette nehezen esett a' Nemes embernek, hogy hűséges szolgájától illy véletlen megkellett válni.

Megindúlt szívvel arra kérte a' kortszmárost, hogy temettesse el, ígervén néki 30 forintot az erre teendő költségre. A' kortszmáros azzal mentette magát, hogy néki ideje nints arra, hogy azt tselekedje. Azután arra kérte a' Nemes ember, hogy legalább engedje meg, hadd legyen a' házába a' test addig, míg minél hamarább vízfőz jön sietős útjából. Uram! felele a' kortszmáros, úgy szólván most van az én szüretem. A' nagy hideg miatt még azok is megkeresnek az útasok között, a' kik soha se szállottak hozzám. Tsak egy szobám van. Hová tegyem a' testet? A' pinczébe nem tehetem: mivel magam is félnék lejárni belé, kivált estve, ha ott holt test fekünné. — A' kotsis azomban elő állott, 's így szólott gazdájának: Uram! a' megfagyott inas nem tsak az Úr előtt volt kedves, hanem a' tselédek is nagyon szerették. Én azt gondolnám, temetnénk addig ide valahova a' hóba, míg vízfőz jövünk akkor osztán tennénk fel a' szánra, majd othon tisztességesen eltemetessük, és minnyájan kikísérjük. Nem bánom jó fiú felele az Úr. A' megmerevedett testet bétették hóval, 's magok azután tovább mentek. Mi lesz belőle? Hajnal tályban felelzmelt a' fagyos inas, 's kibujván a' hó alól körül nézi magát. A' kortsma ablakára megy. Zörget. Ereszsz bé úgy mond, majd megfagyok. Ki vagy? 's mi vagy? szólítja a' kortszmáros. Ennek 's ennek az Úrnak a' szolgája úgy mond. Soha se tudta megegygyeztetni a' kortszmáros a' történetet azzal, a' mi az előtt való estve esett. Nyílsd ki, kiálta amaz, az ajtót, mert betöröm az ablakodat. Sokára béerezttette a' kortszmáros. Elbeszélte az inas, hogy ő a' hó alól bujt ki, és

mivel merevedve lévén mikor oda tették, eszén se volt, azt mondotta, hogy ötet valamelly gyilkosok tették oda. Tudván a' kortszáros az egész dolgot, annyi esze még is volt, hogy nem eresztette a' meleg kementzéhez hirtelen, hanem kivitte a' színebe, 's ott fel 's alá járt vele, míg a' vére egészen mozgásba nem jött. Azután bevittte a' szobába, 's a' sutba lefektette, 's minekutánna kinyugodta magát, enni, innya adott néki, az Ura rovássára. Azomban vízfőza érkezett szánján a' Nemes ember. A' kortszáros elrejtette a' magához tért inast, és azért nem láthatta az Ura. Kimegy mingyárt kotsissával oda, a' hol a' hóba temettetett az inas. Tsak a' hült helyét találta. Úgy gondolkodott, hogy bizonyosan a' farkasok ették meg. Kezdi a' kortszáros beszélni a' dolgot: de az Úr nem hitte. Tsak hamar elő áll az inas: itt vagyok Uram! A' véletlen, és megfoghatatlan öröm, öszve ütközvén az ijedtséggel és bámulással, annyira erőt vettek a' Nemes ember szívéen, hogy az majd szörnyű halált holt, és haza menvén, eret kéntelenítettett magán kétféle is vágatni. —

A' most múlt Februárius 7-dikén, levéllel (ordinántzal) küldetett egy Huszár Krakkóból Lublinba, ki a' Hertzeg Lichtenstein Magyar Lovas Regementjében katonáskodott. Az említett két város közt igen sok farkas támadtameg. Ollyan hideg volt színt úgy tsikorgot. Olly vitézül forgatta magát a' Huszár, hogy 13 farkast lekasabolott. Azomban tsak ugyan erőt vett rajta a' sok dühös vad, és lovastól egygyütt széjjel tépte. A' Huszárnak semmi tetemére se akadtak,

tsizmájában lévő lábán, és a' jobb keze fején kívül, mellyel a' kardot keményen megmarkolta.

Velentze Febr. 5-dikén. Következendő Rendelése tétetett itt tegnap előtt közönségessé a' Császári Királyi Felségnek. „A' Császári Királyi Felség, az Olasz Országi tartományokban lévő alattvalói boldogságának előmozdítására tzélozó Atyai gondoskodásához képest, olly organizátzióú Konstitútziót akarván az említett tartományokra nézve felállítani, melly azokra minden részben kihasson: előre ollyan Kormányfiséket rendelt, melly mellett lévő Tagok nagy számmal lesznek. Az ezen Tagokból álló Tanáts, mellynek Elölülője a' Császári Királyi tellyes hatalmú Plenipotentarius lesz, mind azon dolgok végzésében foglalatoskodik, mellyek eleibe vitetnek, kivévén azon törvényes dolgokat, mellyek az említett Cs. Kir. Kommisszáriusra tartoznak, ki egyszersmind a' számvevő Törvényfiséknek is Elölülője. Ide értetnek azok a' foglalatosságok, mellyek eddig a' Kamara Tifzségre, és a' Királyi Finántziára tartoztak. Az ezen kötelességeket eddig vitt Dicasteriumok, Februarius 4-dikén túl nem fognak felállani. A' Császári Királyi Kommisszáriusra bízván ezen Felséges parantsolatnak végre hajtása, kijelenti a' Publikumnak, hogy az eddig említett Dicasteriumok eleibe, akár a' Királyi, vagy polgári, akár más Hivatalok, vagy magános személyek által eddig terjesztett dolgok, a' meghatározott naptól fogva a' közönséges Tanáts eleibe vitettessenek, egyedül annak lévén jussa azoknak megítélésére. Minél hamarább, a' Törvényfisékek organi-

zátziója és folyása is munkába vétetik: de míg a' lenne, hogy ezen Felséges Parantsolat minden részben bétellyesíttessék, és senki azzal ne menthesse magát, hogy tudtára nem adódott: a' rendeltetik, hogy ez a' Parantsolat közönségessé tetssek, és a' szokott mód szerént ezen tartomány városaiba és helységeibe kiragasztassék."

Olafz Ország,

Valamelly Genuai Újság következendőket írja a' Levántai kereskedésről. „A' Levántai kereskedés, mind az ide való, (Genuai) mind más Olafz Orfzági, kiváltképpen pedig a' Livornói, valamint szintén a' Triesti kikötő helyek segítségével által is kezd ismét virágozni. A' Frantziák azon vagynak szorgalmatosan a' békeesség megkészfülésétől fogva, hogy Smirnában, és másutt kereskedő tanyáikat újra felállítsák: azomban magok ártanak magoknak a' kereskedésben az által, hogy felette sok a' rész vevő Frantzia; 's szint ennyi a' kereskedésre vigyázó Agens. Az Anglusok sokkal nagyobb haszonnal üzik a' Levántai kereskedést: mivel ott tsak egy Anglus társaság van, melly bizonyos törvények alá van vetve. Arról is gondoskodott a' Kormányfészék, hogy sem az oda szállított Anglus portékák ára le ne menjen; se pedig az onnan jövő portékák által Anglia el ne boríttassék. Olafz Orfzágból leginkább, Ragusai, és Dalmátziai, Triesti hajókkal folytattatik a' Levántai kereskedés. Egy darab időtől fogva a' Dánus hajók is látogatják Levántát, 's azoknak egy része Corfu, Smyrna, Aboukir, Alexandria felé teréhvel meg is indítatott.

Helvétzia.

Berna Febr. 13-dikán. Most már bizonyosabbat lehet írni, a' Korszika szigetében vólt, Helvétziai harmadik segítő Brigadából való sereg' állapotjáról. Az ez eránt való tudósítások, magoktól a' sereg Tisztjeitől érkeztek, mellyek ide mennek ki: A' nevezett Helvétziai sereg Vezére, parantsolatot vett Fr. Adjutáns Blaumontól még a' múlt December hónapban az eránt, hogy a' nevezett seregnek 600 emberből álló Bataillionja, Ajaccio felé induljon. Egyfzersmind arról is tudósíttatott a' Vezér, hogy ezen Bataillionnak hajóra kell ülni, és Napnyúgoti India felé evezni, 's hogy már készen vagynak ezen katonaság számára Marsiliában azok a' szükséges dolgok, mellyek a' hosszú útra megkívántatnak, minémű a' monder, fehér ruha, eleség, fegyver, 's a' t. A' Vezér kötelességének tartotta, hogy a' keze alatt lévő katonaság nevezetes részének ezen kirendelése, 's ilyen tételre való fordítása ellen forma szerént jelentést tegyen, annyival is inkább: mivel nemcsak a' régibb, hanem az 1798-dik esztendőben kötött egygyezés szerént is meg van állítva, hogy a' Frantzia zsoldon szolgáló Helvétziai katonaság, semmi esetben sem szállíthatik a' tengereken túl. Közöltetett ez az egész dolog a' Kormányzékkel is, melly eleibe fogja terjeszteni magának az első Konzulnak, azon okokat, mellyeknél fogva ez a' rendelés, semmiképpen meg nem eshetik. — Némelly része a' Helvétziai Deputátusoknak még is Párisban tartózkodik. Sokan közzülök megérkeztek. Polgár Pestalozzi is megjött, kire a' van bízva, hogy tudósítsa a' Kormányzéknek mind azokról,

a' mik Párisban folytak eddig Helvétziára nézve. — A' Deputátusok között, különösen megtett az első Konzulnak Monnod, a' Lemáni kánton Küldötje, ki volt Director Laharpé-nak lelki barátja volt.

Igen nevezetes a' Helvétziában először volt Törvényhozó Gyűlésnek, és a' Directorium Tagjainak következő leírása, mely akarkitől került, azt mutatja, hogy a' ki ezt írta, annak belsőképpen kellett esmerni Helvétziát. Így van ezen leírás foglalatja. „Nem kellett arra valami mélységes ész, hogy az első Törvényhozó Gyűlés öszvetételéből megmondhassa valaki előre, a' jövőendő szomorú környűlállásokat. Lehetett abban látni a' Respublika minden zege zúgából való polgárokat, kik egymást nem esmerték: olyanokat, kik, születte földjökön és lak-helyeiken kívül, Helvétzia több részeinek szükségeiről, szokásiról, 's egybeköttetéséről semmit se tudtak; olyanokat, kiknek külömb-külobmféle pallérozások lévén, tudósokból, 's egygyügyű földmívelőkből állottak, és sokan írni se tudtak, annyival inkább a' Kormányozás nagy mesterségében egészen tapasztalatlanok voltak; olyanokat, kik a' Revolútzio mellett fogtak, vagy annak elene szegeztek magokat, és vagy egészen, vagy téltúl elpalástolt-gondolkozások módjával jelentek meg a' gyűlésben; végezetre olyanokat, kik külömböző vallásúak lévén, rész szerént Vallások mellett buzogtak, rész szerént a' határ nélkül való türeelmet sürgették. Illyen tövel hegygyel lévén egymás ellen a' polgárok, várni se lehetett, hogy a' lázzadásokat letsendesítsék, a' szélvészeket enyhítsék, és azon Respublikába vísz-

íza vigyék a' rendet és tsendességet, melly fennékkal felfordúlt.

Ez a' Gyűlés kényszerítetett az 5 személyekből álló végre hajtó Directorium tevéseére. A' választásban nem arra vólt a' vigyázás, hogy mellyik polgár szerzett magának tett érdemei által nagyobb hírt nevet, hanem a' beszínlésekre, és a' Frantzia hatalom által tett ajánlásokra. Ezen környűlállásokban állítottak a' Státus Kormányára mellé: Ochs, Legrand, Glaire, Oberlin, és Laharpe.

Polgár Ochs Baseli szűletés, tudós, és jó gustusú, de inkább elmés mint dologba bélátó ember vólt, és a' Revolútzió előtt sok közönséges hívatalokat viselt Báselben. Midőn kiűtött a' Frantzia Revolútzió, úgy mutatta magát mint a' ki ahoz nagyon szít. Tudván Helvétzia magános szövetségén épűlt Konstitűtziójának híjjánosságait: azt óhajtotta, hogy azon, javítás tétessék, és abból, vég vettetvén a' magános szövetségnek, egy megoszolhatatlan Respublika formáltassék. Öszve köttetésben lévén az akkor Frantzia Országban vólt uralkodókkal, sőt jól látván azoknak tzéljait is: Hazájának nagyobb része előtt gyűlölségessé lett. Mivel a' Frantzia Proconsuli hatalom, és fegyver által a' Directoriumba lépett, a' hova a' polgárok akarattjával ugyan, soha se jutott vólna; ez által az egész Nemzet előtt még gyűlölségesebbé lett, 's úgy oltalmazta magát, hogy Frantzia Ország kedvezését polgár társai ellen fordította. Ezeknél fogva, azt lehet mondani, hogy Ochs inkább az idegen Hatalmasság eszköze, mint a' maga embere vólt. Kik a' Státus Konstitűtziója változásának ellené-

re vóltak: azokat úgy tartotta mint ellenségeit, és azoknak elnyomásával igyekezett a' tsendeséget helyre állítani. Helvétzia boldogságát és szabadságát akarta: de a' betsületért élő 's haló emberektől, veszedelmes eszközöket vett ezen tzelra.

Legrand hasonlóképpen Bási fi, nem bírt ugyan olly szembetűnő tehetségekkel, és külömb külömbféle tudománnyal mint a' földije Ochs: de tsak ugyan pallérozott gondolkodású, és mindég a' legjobbat akaró ember lévén, erkölcsi jósága által megnyerte azoknak eránta való tizfteletét, kik hozzá közelebb vóltak. Szívesen szerezte Hazáját, valamint szintén annak másoktól való nem függését is, és sokat panaszkodott, de haszontalan, a' Revolútzio káráin. Midőn másokban is azt az egygyűgűséget, és jó szívet kereste, mellyel maga bírt: sokszor hibázott abban, hogy az embereket nem úgy vette a' millyenek, 's nem bírt a' Státus Kormányra körül forgó embereknek igen szükséges halgatással. Azon világ, mellyet magának képzelt, nem egygyezett meg azzal, a' mint van az valósággal, és mivel törekedéseinek, képzelődése vólt a' fundameptoma: ennél fogva kevés haszna is lett azoknak a' közönséges életben. Mindenkor a' tökéletesre igyekeztvén, ritkán találta ki a' két roszsz közzül a' jobbikat.

Glaire tsendes, bölts, és jó szívű ember vólt, 's tudott indúlatinak parantsolni: de azonban nem vólt az a' talentoma, hogy másokat indíttson. A' Respublika tsendesebb idejében dítsérettel lehetett vólna a' Kormány mellett: de a' zürzavaros környülállásokban füstbe ment a'

közönséges boldogságon épített reménysége. Mindenik rész szerette, sőt tisztelte, és mindenektől úgy tartatott, hogy éppen rá született a' közönséges hivatal viselésére.

Oberlin Solothúruban született. A' jót szívesen akarta: de ereje nem volt végbe vitelére.

C. F. Laharpe egy volt a' Helvétziában származott Revolútzio fundálói, és azok között, kik annak áldozatává lettek. Azomban mind tselekedete, mind gondolkodása módja különbözött Ochsetől. — Laharpe azt akarta, hogy azért legyen Helvétzia szabad: mivel az által lesz boldog. Nemes lélekkel, és szinte ilyen szívvel bírván, ellenségei ugyan gyűlölhették, de soha meg nem utálhatták. Érzette, sőt felettébb is érzette azt a' mi nagy, jó és szép volt: úgy hogy sokszor érzései után indult el, midőn azt gondolta, hogy a' dolgot már meghányta vetette. Tüzes, bátor, ékesen szóló lévén, úgy látszik, éppen oda illett a' hol volt. —

Ezek voltak azok, kiknek a' Frantziák vigyázása alatt kellett volna igazgatni a' H. Republikát, akkor midőn a' felett a' szüntelen való változást szült fellegek mutogatták magokat. — Sem gondolkodások módja, sem tételjaik nem egygyezvén meg egymással, intézeteik a' nappal egygyütt változtak, 's egygyik egy, másik más felé húzott. Egyfzer egygyiknek, másfzor másfznak esett keze ügyibe, hogy a' dolgot úgy vihesse, a' mint akarta. Valamint a' Directoriumnak, úgy a' két Törvényhozó Kamarának Tagjai is két felé mentek, vagy világosabban szólván két felé szakadtak. Sokszor a' Státus Fő Tisztviselői annyira újat vontak egymással,

hogy szinte kifáradtak az öfzve akasztás miatt. Azomban a' Respublikát meglepte a' hadakozás, és a' belső vízfzsa vonás' lelke.

Sveitzból Febr. 16-dikán. Valami 50. vagy 60 polgárok öfzve állottak, hogy a' kártékony, és ezen a' vidéken igen elszaporodott farkasokat hajhászfzák. Minekelötte a' vadászáshoz kezdtek volna, beültek valami kortsmába. Az ívás közbe azt is eltévesztették, hogy mi a' tzéljok. Egygyik szó a' másikat kihozta. Helvétzia dolgait kezdték rostálgatni. Egygyik se tudta, mit beszéll a' másik, következésképpen egymást meg nem érthették. A' Haza betsületeért megverekedtek, 's ki többet ki kevesebbet kapván, elofzlottak. —

Frantzia Ország.

Páris Febr. 15-dikén. Olly rendelete tétett közönségessé a' Kormányfzéknek, mellynél fogva engedelem adatik azon idegen földön tartózkodó Frantzia Papoknak is Hazájokba való vízfzsa menetelre, kik eddig még ki nem töröltettek, a' kikötözött polgárok' laistromából.

Laharpe temetése alkalmatosságával, Fontanes, a' meghólt tudós polgár régi lelki barátja tartott igen fontos beszédet, mellyben azt jegyezte meg, hogy a' Revolútzio változtatta Laharpé gondolkodása módját, 's ennél fogva későbbi munkájit többre lehet betsülni, mint azokat, mellyeket ifjabb korában dolgozott. Nem csak arra használtak a' Vallásbeli principiumok, hogy talentomait felemelték, hanem arra is, hogy hathatós vigasztalást nyújtottak Laharpének utolsó óráiban, és csak azok tselekedhettek, hogy olly tsendesesen elvárja halálát. —

Anglia.

London Febr. 6-dikán. Egyszer egyszer nem forgottak a' Publikum közt több fundamentom nélkül való nyomorúlt okoskodások, mint mostanában, a' Parlamentomnak új öszve gyűlése eránt. Egygyik se tudja megbizonyítani előre tett állítását. —

London Febr. 8-dikán. Úgy mondják némelyek, hogy nem igen vagynak az Anglus Ministerek megelégedve, a' Kormányfőeknek a' Frantzia Kormányfőekkel folytatott, és kereskedésre tartozó alkudozásával. — Ismét azt hírlelik sokan hogy a' Ministeriumban nevezetes változások esnének, és hogy bizonyosan a' Ministeriumba lépne Pitt. — A' Napnyúgoti Anglus Kolóniákban igen nagy pusztítást tesz a' sárga hideglelés. Más részről tartanak tőle a' Plántálók, hogy a' Feketék ezen Kolóniákban is neki fzelesednek, Sz. Domingóban lévő attyokfiiai példájára. Most is tsak az erő, és rájuk való szorgalmatos vigyázás tartja őket zabolán. — Nagy kívánsággal várja a' Publicum, vallyon megbizonyosodik é az a' hír, vagy tsak abba marad, hogy az Északi Amerikai Státusok hadat izenték a' Spanyoloknak, némelly jussaiknak veszedelembe való forgása miatt.

London Febr. 9-dikén. Minden kikötő helyeinkbe olly parantsolat küldetett, hogy az azokba érkező idegen hajók, kivált mellyek Napnyúgoti India felől eveznek, szorosan megvizgáltassanak, ne hogy a' külső ragadó nyavalyát, az azokon lévők béhozzák. Ha a' sárga, ragadó hideglelésnek, valamelly jelensége látszik a' hajón, a' teréhivel egygyütt a' tengerbe süjlesztetik. Tíz elztendeje, mióta ez a' vesze-

delmes nyavalya mutogatja magát Napnyúgoti Indiákon, és onnan már Északi Amerikába is elhatott. Sem természetét, sem támadásának okát nem tanulhatták ki még eddig az Orvosok. Annyi bizonyos, hogy ragadó nyavalya. Ez előtt két éltendővel Cadixba békapott, 's kevés idő alatt 15 ezer ember holt meg miatta. — Midőn az Orvosok törekedése, annyira vitte a' dolgot, hogy a' még a' 8-dik Százban Afrikából Európába által hozott mérges himlő ereje, csak nem egészen kiirtódjék az emberi Nemzet közönséges háfznára: akkor más veszedelmes, és ez előtt esmeretlen nyavalya mutogatja magát, melly ellen bizonyos segítséget még azok az Anglus Orvosok se találtak, kik éltendőig tartózkodván Napnyúgoti Indiákban, szívesen törekedtek ezen nyavalya természetének, 's orvoslása módjának kitapogatásán.

London Febr. 10 diken. Tegnap 9 órakor gyűltek öfzve a' különös 'Törvényház' tagjai azoknak végső megítélésére, kik a' Király élete ellen törekedő Despárdal egygyet értettek. Minekutánna a' Királyi Fiscus egy beszédet tartott volna, ki az irtóztató szándék rémítő voltát mutogatta: azután meghalgattattak a' bűnösök ellen való tanúk is. A' ki őket mentette, annak is idő engedtetett, ki nem tagadhatta a' vádat, hanem az által akart a' dolgon könnyíteni, hogy a' vádolók egyfzersmind magok is részesek abban a' mit béadtak. A' Fő Prókátor megszóllalt ekkor, és megerőtlenítette a' mentő okait, úgy okoskodván, hogy az Anglus törvények megengedik, hogy az ilyen esetben a' vétkes is tanú lehessen, annyival is inkább, hogy más környüllállásokból is kivilágosodott a' vád' igazsága. Ez-

után Lord Ellenborough kezdte el a' Bírákhoz intézett nagyon indító beszédét, melly által a' dolog minden körülállásait elő adta, nemkülömben ezen vétek természetét, az Anglus törvényeknek az effélék felől való értelmét, és azon keménységnek szükséges voltát; mellyel mindenféle titkos, és a' társasági rend fundamentumát megfeszített titkos szövetezéseknek elejét szükség venni. — Egy vádolt személy ellen nem voltak elegendő tanúk. A' Bírák azután magokban tartottak mintegy másfél óráig tanácsot. Despárd eleikbe vitetett ekkor. Olly hathatósan beszélt L. Ellenborough a' foglyok előtt, hogy azok és minden jelenlévők könyves szemekkel halgatták. Kimondatván a' bűnösökre a' halálos szententia, felakasztattak. Mindeniknek a' béle kivétt testéből, és azután tagjaik felkontzoltattak, minekutánna tudniillik megfúltak.

Tudósítás.

Alább botsátott könyvek árra.

1. Ueber die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den Morgenländischen; nebst einer Entwicklung der Natur und mancher bisher unbekannten Eigenschaften derselben. Leipzig 1796. 4. 2 Rh. forint. (Eddig vólt 2 Rh. forint, és 45. xr.)

2. Versuch einer magyarischen Sprachlehre mit einiger Hinsicht auf die türkische und andere morgenländischen Sprachen. Erlangen 1797. 8. 45. kr. (Eddig 1 Rh. forint.)

3. Ueber die Selbstkenntniz. Eine Rede — in dem grösseren Hörsaale der Akademie gehalten. Erlangen 1795. 8. 5. kr. (Eddig 6. kr.)

Találtatnak Pesten Kilián Könyv-áros Úrnál. Késmárkon Prof. Mihályik, Eperjesen Zenovitz Úrknál, S. Patakon a' Bibliothecában.